

Bemærkninger til forslaget

I en lang årrække har det været dansk udenrigspolitik, at internationalt samarbejde og internationale aktioner for at skabe eller bevare freden baseres på respekten for menneskerettigheder og konventioner.

Også i kampen mod terror er respekten for konventionerne om menneskerettighederne helt afgørende – ikke mindst, når det angår behandlingen af fanger. Når allierede i kampen mod international terrorisme tilsidesætter den humanitære folkeret, spiller man reelt terroristernes spil og gavner deres sag. Dermed risikerer man at undergrave opbakningen til kampen mod terroristerne, både hos befolkningen i de aktuelle krigsområder og i de lande, der – som Danmark – bidrager med soldater i kampen.

Den amerikanske regering under George W. Bush har siden den frygtelige terrorhandling mod tvillingetårnene i New York den 11. september 2001 i sin »krig mod terror« i et skræmmende stort omfang indført og anvendt metoder, der er i strid med de konventioner om menneskerettigheder og behandling af krigsfanger, der blev formuleret som reaktion på de ufattelige grusomheder, der blev begået under anden verdenskrig. Ulovlig tilfangetagelse af personer på ubestemt tid, der er uden mulighed for at få afprøvet deres sag ved en domstol, bortførelser og forsvindinger, hemmelige overførsler til lande, der er kendt for at bruge tortur, samt udbredt brug af tortur og anden mishandling af fanger under forhør hører til de metoder, der er blevet en del af politikken.

Metoder som disse er uacceptable i ethvert retssamfund, de legitimerer despotiske regimers overgreb mod den hjemlige opposition, og de skaber ikke en mere sikker verden. Danmark bør derfor forstærke sin indsats for at standse krænkelserne.

Et helt centralt krav må være lukning af lejren på Guantánamo, Cuba. Guantánamo er et meget synligt eksempel på Bushregeringens manglende respekt for den humanitære folkeret. Gennem seks år har man nægtet fanger på Guantánamo den beskyttelse, de har krav på efter Genèvekonventionerne, ved, uden hjemmel i konventionerne, at definere dem som »ulovlige kombattanter«.

Antallet af fanger på Guantánamo er – i høj grad som følge af opmærksomheden både verden rundt og hjemme i USA – i den senere tid blevet nedbragt. Men der er fortsat 290 fanger på Guan-tánamo, der ikke er blevet stillet for en domstol. Mange har ikke haft adgang til en advokat. Omkring 80 pct. af de resterende fanger sidder fortsat i isolation, og en del af fangerne er blevet tortureret eller på anden måde umenneskeligt eller nedværdigende behandlet. Internationale organisationer som Røde Kors og Amnesty International har påpeget, at denne behandling har haft en skadelig effekt på fangernes psykiske og fysiske helbred.

Omkring 80 fanger er endda efter de amerikanske myndigheders opfattelse klar til at blive løsladt, men kan ikke uden risiko for deres liv og sikkerhed sendes tilbage til deres hjemlande. Regeringen bør her og nu gøre en særlig indsats for over for den amerikanske regering at påpege dens ansvar for at frigive disse fanger og give dem asyl. Lykkes det ikke at få USA til at leve op til sit ansvar, bør regeringen igennem EU arbejde for at finde en permanent og anstændig løsning for fangerne.

En udfasning af interneringerne på Guantánamo er langt fra tilstrækkeligt. Der er desværre stærke indici for, at endnu flere fanger tilbageholdes under samme uacceptable vilkår under amerikansk kontrol – men uden for amerikansk ret – andre steder i verden, og at fanger fra Guantánamo overflyttes til lejre, der er mindre international opmærksomhed om.

Den mest kendte lejr er Bagram Theater Internment Facility på den amerikanske base i Bagram, et primitivt forvaringscenter i Afghanistan nord for Kabul. Her tilbageholder USA ifølge flere internationale kilder, herunder The New York Times, mellem 600 og 800 fanger på ubestemt tid uden nogen form for sigtelse eller udsigt til retslig afgørelse.

I det seneste år har internationale humanitære organisationer som Human Rights Watch, Amnesty International og Internationalt Røde Kors betegnet forholdene i Bagram som værre end på Guantánamo. Skønt forholdene generelt anses for at være forbedret siden december 2002, da de amerikanske myndigheder ind-